

Deprem Bölgesine Halk Sağlığı Penceresinden Bakmak

Alp Ergör

*Pencereyi aç
sesin sarsın dünyayı
duyulur elbet ta ötelerden
Yürek kendini tanır**

A radan 46 gün geçtikten sonra yeniden deprem bölgesi ve Hatay...

HASUDER adına, Hatay Büyük Şehir Belediyesi ve IPPF ortaklığında yürütülen Kadın ve Üreme Sağlığı Projesinin gereksinimlerini götürmek, Dernek Başkanı Prof. Dr. Bülent Kılıç ile birlikte bölgede çalışan meslektaşlarımızı ziyaret etmek, akut evre bittikten sonra gelinen aşamayı, alınan yolu, halk sağlığı ve çalışanların sağlığı açısından yapılanları gözlemek için bir fırsat sundu. Afetlere hazırlığın dört aşamayla tanımlanan döngüsünün

iyileştirme-esenlendirme basamağında yürütülen çalışmaları, Hatay Merkez, İskenderun, Kırıkhan, Arsuz, Islahiye, Nurdağı ve Pazarcık örneklerinde gözleyebildik.

Bu gözlemleri çalışanların sağlığı ve güvenliği ile enkaz kaldırma süreci açısından sınırlandırarak özetlemek okuyucu açısından kolaylık sağlayabilir.

Çalışanların Sağlık ve Güvenliği

Önlem, hazırlık ve yanıt aşamalarında yer almayan iş sağlığı ve güvenliği başlığının esenlendirme

*Arkadaş Zekai ÖZGER'in "Pencere" başlıklı şiirinden.

Antakya Lions Çadır Kent

basamağında da yer bulamadığını, geri plana itildiğini vurgulamalıyız. Önleyemediğimiz, yönetemediğimiz bu afetten alınacak dersler hanesine yazmamız gereken şeylerden biri de bu olmalı.

Afet bölgesinde çalışanların sağlık ve güvenliği yalnızca kullanılan kişisel koruyucularla sınırlandırılmamalı; görev alanların, gönüllülerin bölgeye gelişinden önce başlayan, eğitimleri ile süren, bölgeye gelişlerinin kayıt altına alınması bölgede sağlıklı ve güvenli barınmalarının sağlanması, görev dağılımların yapılması, karşılaşmalarının izlenmesi, görev sürelerinin düzenlenmesi ve ayrılışlarının belgelenmesiyle süren bir dizi öğeden söz etmek gerekiyor. Oysa bölgeye görevlendirilen sağlık çalışanlarının tebligat aşamasından başlayarak büyük bir belirsizlikle karşı karşıya bırakıldıklarını söylemek olası. Bu durum zaten var olan gerilimi daha da artıracak bir iş sağlığı ve güvenliği tehlikesi yaratır. Maslow'un gereksinim piramidinin ilk

basamakları kamu tarafından sağlanamazsa görev alan, gönüllü görev üstlenen sağlık çalışanlarının etkin olmaları beklenemez. Bölgeye gönderilen sağlık çalışanlarına temel olanakları içeren güvenli barınmanın sağlanması, ülkenin en büyük işvereni olan kamunun temel yükümlülüklerinden biridir. Kamunun işveren olarak, deprem bölgesinde çalışanlara karşı yükümlülükleri bunlarla da sınırlı kalmıyor. Bu insanların bölgeye geliş ve gidişleri ile dönüşlerini izleyen akut, subakut ve kronik dönemlerdeki sağlık izlemleri de bu kapsamın içinde yer alıyor. İzlem de yalnızca psikososyal etkilenimle, post travmatik stresle sınırlı olmamalı, fiziksel, kimyasal etkilenimleri de kapsamalı. Söz gelimi enkazlarla teması olan kurtarma görevlilerinden makine operatörlerine, güvenlik görevlilerinden sağlık çalışanlarına kadar tüm çalışanlar asbestos ile karşılaşma nedeniyle izlenmeli. Bu kohortun asbestos maruziyeti ile ilgili olası sonuçları, akciğer sağlıkları ile ilgili sapmalar hem iş sağlığı ve güvenliği

Antakya HASUDER-IPPF-Hatay BŞB Üreme Sağlığı Hizmet Birimi

hem de temel sağlık hizmeti sunumu (aile hekimliği hizmetleri) bağlamında ele alınmalı.

Enkaz Kaldırma Süreci

Bölge ziyareti sırasında ilk evredeki korkunç katı atık sorununun, başta içme suyu kaynağı olarak şebekeye dönüşün sağlanması ve yerel yönetimlerin çevre sağlığı hizmetlerini yeniden yürütmeye başlamalarıyla büyük

ölçüde aşıldığı söylenebilir. Ancak enkaz kaldırma süreçleri için aynı şeyi söylemek güç. Enkaz kaldırma sürecinde yapılmayan şeyleri sıralamak yapılanları saymaktan daha kolay. Söz gelimi enkaz alanında ıslak çalışma, taşıma araçlarının yüklerinin uygun biçimde kapatılması, depolama alanlarının yerleşim bölgelerine yeterli uzaklıkta olması, depolama alanında tozumanın engellenmesi için ıslak çalışma yapılması, depolamanın uygun ve tabakalı biçimde örtülmesi, enkaz kaldırma süreçlerinde görev alanların kişisel koruyucularının ödünsüzce kullanımı... Bu gözlemler izlem sürecinin değerini ve kapsamını daha da artırıyor. Söz gelimi Sağlık Bakanlığı sürveyans programına, aile hekimliği sistemi içine mutlaka solunum yolu hastalıkları ile ilgili geniş bir bölüm eklemek zorunda.

Antakya HASUDER-IPPF-Hatay BŞB Üreme Sağlığı Hizmet Birimi

Yeniden afet yönetim sürecinin aşamalarına dönersek, önlem ve hazırlıkta yapmadığımız, yapamadığımız şeyler açıkça ortaya çıktı. Yanıt aşaması büyük bir başarısızlıktı. Bu çizginin esenlendirme aşamasında sürmemesi için hala fırsat ve olanak var. Bu aşamada özellikle merkezi yönetimin yerel yönetimlerle iş birliği çok büyük önem taşıyor.